

predavanjima u kojima će se predstaviti novosti iz tog područja.

Ugledni međunarodni predavači predstavit će najnovije proizvode, materijale i tehnologije.

Europski savez za tekstil i odjeću EURATEX (European Apparel and Textile Confederation) ponovno je prihvatio pokroviteljstvo ovih uglednih simpozija.

“Techtextil i Avantex simpoziji bili su glavna platforma za proizvođače tekstilne i odjevne industrije i njihovih korisnika tijekom proteklih godina”, izjavio je **Michael Jänecke**, direktor Brand Management Technical Textiles / Techtextil, i dodao: “Ono što čini naš program tako posebnim je orijentacija prema praktičnoj primjeni. Sve prezentacije su usmjereni istraživanju mogućnosti i rješenju posebnih zatjeva upotrebe inovacija.” Predavanja i rasprava vodit će se o novim svjetskim trendovima, kao što su funkcionalnost, lagana konstrukcija, mobilnost i održivost. Posjetitelji i izlagači moći će birati između ukupno 66 predavanja na oba simpozija.

Techtextil i Avantex simpoziji s inovativnim temama

Techtextil simpozij započinje u utorak 11. lipnja s predavanjem u skupini Tekstilna tehnologija ususret održivosti ‘Textile technology goes sustainable’ uz predsjedavanje dr. Thomasa Stegmaiera sa ITV Denkendorf – Institute of Textile Technology and Process En-

gineering. Predavanja će biti vezana uz održivost u proizvodnji vlakana s bakterijama i gljivicama i ekološki prihvatljivim poliuretanskim emulzijama za vodooodbojnu obradu tekstila. Druga skupina predavanja koja će se također odvijati u utorak bit će pod nazivom Ususret održivim tehničkim tekstilijama, uz moderatora dr. Klausa Jansena, direktora Udruženja za istraživanje tekstila (*Forschungskuratorium Textil e.V.*). Predavanja će biti o biorazgradljivosti PLA vrpca, solarno-toplinskim aktivnim membranama i drugim inovativnim temama.

U srijedu, 12. lipnja Braz Costa iz portugalskog CITEVE, Centro Tecnológico das Industrias Textil e to Vestuário de Portugal, predsjedavat će skupini predavanja pod nazivom Pametni materijali i fleksibilna elektronika, gdje će, između ostalog, biti riječi o novim tekstilijama svojstvom grijanja i elektroluminiscencije. Techtextil simpozij se zatvara 13. lipnja s posebnom skupinom predavanja o novim područjima primjene pod nazivom Beton pojačan tekstilom, uz predsjedavanje dr. Silvija Weilanda iz Torkret Substanzbau AG i dr. Norberta Willa sa RWTH Sveučilišta u Aachenu.

Ostale skupine predavanja usmjerene budućim razvojima na Techtextil simpoziju uključivat će:

Nove razvoje vlakana i kompozita baziranih na vlaknima,
Obradu i modifikaciju površine,
Lagane tehničke tekstilne strukture i

Nove procese.

Predavanja i rasprave vodit će se uz predsjedavanje renomiranih stručnjaka dr. Jana Laperrea (Centexbel, Gent, Zwijnaard, Belgija), prof. Marijke Mollaert (Vrije Universiteit Bruxelles / Belgija) i prof. Roshana Shishoo (Shishoo Consulting AB, Askom, Švedska).

Avantex Simpozij obuhvaća predavanja i predstavljanje inovacija i istraživanja u industriji odjeće. U utorak 11. lipnja glavna tema će biti: Pametni tekstil - od istraživanja do proizvoda. Dr. Hartmut Strese (VDI / VDE Innovation + Technik GmbH) i Sabine Gimpel (*Textilforschungsinstitut Thüringen-Vogtland e.V. – TITV Greiz*) predsjedavat će dvjema skupinama predavanja u kojima će biti riječi o iluminacijskom tekstilu, tekstilu za senzore i novim multifunkcionalnim strukturama sa svojstvom rasta (engl. auxetic structures). Simpozij završava u srijedu s predavanjima pod nazivom: Odjeća dizajnirana za funkciju i zaštitu. U izlaganjima će se obrađivati i teme o toplinski-osjetljivim dodacima i membranama sa svojstvom propusnosti zraka i vodene pare.

Oba simpozija će se održavati u Kongresnom centru Frankfurtskog sajma, u jutarnjim i popodnevnim sekcijsima, a u svakoj sekciji bit će šest predavanja.

Sva predavanja će se simultano prevoditi na engleski i njemački.

Detaljan program dostupan je on-line od travnja. (Agata Vinčić)

Texprocess 2013 - međunarodni sajam za preradu tekstilnih i fleksibilnih materijala u Frankfurtu

Prikaz

Vodeći međunarodni sajam za preradu tekstilnih i fleksibilnih materijala, Texprocess, održat će se od 10. do 13. lipnja 2013. u Frankfurtu na Majni. Prema dosadašnjim prijavama izlagača, očekivnja Frankfurtskog sajma

bit će u potpunosti ispunjena; gotovo čitavu godinu prije otvaranja Sajma iznajmljeno je već više od 50 % izložbene površine. Tu su prije svega imena vodećih proizvođača, ali i ve-

lik broj novih tvrtki iz svih područja prerade tekstila.

Prema riječima Detlefa Brauna, direktora Frankfurtskog sajma, dobar odaziv izlagača pokazuje da koncepcija Sajma zadovoljava potrebe

tržišta. Usporedno održavanje sajma Techtextil daje značajan doprinos međunarodnom i hightech karakteru izložbe.

Među nove izlagачe ubrajaju se npr.: Cutter Audaces iz Brazila i Zünd Systemtechnik iz Švicarske te turska tvrtka Finisher Malkan Makina. Od vodećih svjetskih proizvođača, koji su se već prijavili, tu su: Amann, Assyst, Brother, Coats, Dürkopp Adler, Expert Systemtechnik, Ferd. Schmetz, FK Group, Gütermann, Human Solutions, Hornung Indupress, Kaiser Lutra Textilmaschinen, Kansai, KSL, Lectra, Juki, Madeira, Martin Group, Morgan Tecnica, Sunstar, Topcut-Bullmer, Veit, Vibemac, X'ian Typical i ZSK.

Idejni nositelj Sajma je Njemački savez proizvođača strojeva i postrojenja (VDMA) – odn. njegovo Udruženje proizvođača odjeće i prerade kože, čiji direktor Elgar Straub kaže: „Naši članovi gledaju s optimizmom na Texprocess 2013. Svjetska odjevna industrija nalazi se pred velikim izazovima zbog povećanih troškova energije i sve veće svijesti u pogledu održivosti. Naša će industrija na sljedećem sajmu Texprocess pokazati svoje najnaprednije tehnologije (high-tech)“.

Prvi put predstaviti će se (u hali 6.0) proizvođači u području vezenja, u neposrednoj blizini proizvođača završne dorade i tekstilne logistike. Dizajn, razvoj proizvoda, izrada krojeva i informacijska tehnologija (IT) bit će u hali 4.0. U susjednim halama 3 i 4.1 održavat će se od 11. do 13. lipnja Techtextil - međunarodni sajam tehničkog i netkanog tekstila. Sajmovi Texprocess i Techtextil prvi će put 2013. godine završiti istoga dana, u četvrtak 13. lipnja. Zbog naglog rasta tržišta tehničkog tekstila, istovremeno održavanje Texprocessa i Techtextila je nužno. Sinergije obaju sajmova, još će više 2013. godine doći do izražaja. Stručnjaci iz modne industrije prikupit će na Texprocessu informacije o tehnologijama prerade, a na Techtextilu o tzv. funkcionalnim

odjevnim tekstiljama. Ova nova skupina proizvoda proširuje i zamjenjuje „Avantex – inovativne odjevne tekstilije“. Posjetom obaju sajmova, prerađivači tehničkih tekstilija dobit će pregled o novim materijalima kao i o inovativnim tehnologijama.

Opsežna ponuda softvera za odjevnu industriju

Vizija, da se digitalno poveže cjelokupna faza razvoja u području mode, oduvijek je prisutna. Stručnjaci koji se bave IT rješenjima u modi već čitavo desetljeće rade na razvoju takvih sustava. Danas su računala dovoljno brza, a primjene su međusobno precizno uskladene da se ostvari san o potpunoj digitalizaciji dizajna i procesa razvoja krojeva. Ovakvim rješenjima oduševljeni su svi oni koji su svjesni brzog tempa i visokih troškova u odjevnoj proizvodnji. Isto tako, sa zanimanjem se očekuje 3D tehnologija stilova koji se prikazuju na virtualnim modelima s animacijom ili bez animacije. Drugo je pitanje, hoće li će time biti zadovoljni kreatori, moderni dizajneri i stručnjaci koji se bave razvojem krojeva.

Dvije suprotne filozofije

Na tržištu postoje dva različita pristupa. Prema jednom konceptu, dizajneri oblikuju odjeću na trodimenzionalnoj lutki, tzv. avataru. Baza podataka daje informacije o materijalu, kao što je pad, elastičnim svojstvima, dezenu i boji. Nakon točnog određivanja dizajna, šavovi se virtualno otvaraju, čime se ponovno uspostavlja dvodimenzionalnost tekstila. Popravci su mogući i na kroju, i na avatatu i automatski se prenose u drugaćiji prikaz. Drugi pristup počinje razvojem kroja. Dvodimenzionalne površine povezuje se sa svojstvima materijala iz baze podataka, te se virtualno sašiju i obuku na avatar. Linije odjevnog predmeta ili pristalost može se mijenjati na avatatu. Softver prenosi promjene u krojeve u stvarnom vremenu.

Daljnje faze u obradi krojeva kao gradiranje, dodaci, označavanje veličine, tolerancije za šav, krojne naslage i

njihovo optimiranje mogu se smatrati standardnim rješenjima jer se još od 1990-tih godina primjenjuju u praktici.

Vrijeme je novac ili vrijeme od razvoja proizvoda do njegovog plasiranja na tržište „Time to market“)

Ovaj je razvoj potaknut potrebom da se procesi dizajniranja i razvoja krojeva ubrzaju: dizajn i pristalost su, osim cijene, važan kriterij za potrošače. Dok se traže sve različitiji dizajni, kapaciteti razvoja krojeva su ograničeni. Potencijal ušteda u proizvodnim procesima je iscrpljen, neovisno o cijeni rada/min i logistici. Stručnjaci smatraju da se primjenom novih tehnologija mogu postići uštede vremena od 25 % i da se troškovi mogu smanjiti za 30 %.

U početku su pojedinačni stručnjaci bili prethodnici ovoga razvoja: nastajala su pojedinačna rješenja, čije je posluživanje bilo kompleksno i čije integriranje u postojeće sustave gotovo nije bilo moguće. Danas je stanje potpuno drugačije: strateška udruživanja i preuzimanja zahtijevaju integriranje sustava bez problema, rad sa softverom je intuitivniji i nudi različite jezične verzije za najvažnije zemlje u kojima je razvijena odjevna industrija. Ponekad se ove tehnologije nazivaju „zelenima“ jer otpadaju mnoge radnje, više nema potrebe da se putuje kako bi se vidjelo primjere modnog dizajna.

Odlična investicija je tzv. PLM (Product Lifecycle Management) – upravljanje cijelim vijekom proizvoda.

Alternativa i izgledi za budućnost

Komunikacijska tehnologija također je alternativni koncept. Temelj su lutke, odn. modeli koji su gipki i meko ispunjeni tako da odlično imitiraju ljudsko tijelo. Dizajneri u dizajnerskom studiju oblače ove modele u prototipsku odjeću te putem video-konferencije raspravljaju s naručiocem o izgledu odjevnog predmeta. Prednost u odnosu na virtualni svijet je u trodimenzionalnosti.

Source it – platforma za pronalaženje i ugovaranje poslova

U sklopu Texprocessa i ove će se godine održati tzv. Source it, platforma koja nudi mogućnosti ugovaranja lohn poslova i obuhvaća društva za unapređenje izvoza te nacionalne saveze ili institucije u području tekstilne i odjevne industrije. Tu će međunarodni proizvođači predstaviti svoje tehnike šivanja i spajanja.

Ovogodišnji Source it fokusiran je na predstavljanje zemalja s odabranim proizvođačima. Između ostalih, izlagat će Egipat, Bugarska, Hongkong, Litva, Poljska, Rumunjska, Senegal, Južna Amerika i Vijetnam. Tu će se posjetitelji informirati o stanju odjevne industrije, tehničkom know-howu, carinskim odredbama, infrastrukturi i ostalim uvjetima ugovaranja poslova.

Ina Stoltze, direktorka sajma Texprocess, izjavila je kako Source it nudi izvanredne mogućnosti za modne marke, jer otpadaju putovanja u pojedine zemlje. Platforma Source it u sklopu tehnologiskog sajma izvanredna je ponuda, koja povezuje inovativne tehnologije i alternativne proizvodne pogone.

Prvi put, Source it će se održati u hali 5.0, u okruženju proizvođača u području šivanja i spajanja. Novost je također Burza kontakata, koja će biti smještena u predvorju Source it-a. Posjetitelji iz odjevne industrije tu će moći istraživati koji proizvođači i modne marke izlažu na Texprocessu i ugovoriti termine. Prije otvaranja sajma, već krajem travnja, izlagači i posjetitelji platforme Source it, moći će koristiti online-poslovni portal i-tex apparel sourcing system.

Na Texprocessu predstaviti će se oko 300 izlagača, među kojima najveći međunarodni tržišni lideri. Asortiman proizvoda obuhvaća od dizajna i krojenja, šivanja, spajanja, vezenja i pletenja do završne obrade, tekstilnog tiska, Informacijske tehnologije (IT) i logistike.

Nagrada za inovacije za sedam sustava vrhunske tehnologije na sajmu Texprocess

Specijalna izložba izvrsnih proizvoda tijekom sajma

Stroj za glačanje košulja koji mjeri ostatnu vlagu i automatski se iskapča, pojednostavljen postupak izrade bešavnih tekstilija, nova tehnologija zavarivanja vrućim zrakom i daljnje usavršene inovacije odabrani su za nagrade za inovacije na sajmu Texprocess. Stručnjaci su dodijelili na gradu sedam puta za izvrsna inženjerska ostvarenja i razvoje proizvoda izlagača međunarodnog sajma Texprocess. Ukupno se natjecalo 18 proizvođača sa 30 proizvoda za nagradu za inovacije Texprocess Innovation Award. Sljedeće inovacije i tvrtke su odlikovani:

- Stroj za spajanje (BM-1000) tt. Brother Internationale Industriemaschinen GmbH
- Coats Colour Express tvrtke Coats GmbH je revolucionarna usluga koja omogućuje najbrže i najtočnije uzorkovanje konaca za industriju
- Dürkopp Adler AG
- C-tex colour tvrtke Nixtex Ltd. eliminira neusklađenost boja kod proizvodnje odjeće i drugih šivanih proizvoda
- Inovativni koncept posluživanja industrijskih strojeva za šivanje i zavarivanje tvrtke Pfaff Industriesysteme und Maschinen GmbH
- Stroj za glačanje košulja s elektroničkim upravljanjem vlage tvrtke Veit GmbH
- VETRON 5374 zavarivanje vrućim zrakom tvrtke Xi'an Typical Europe GmbH

Kriteriji za nagrade bili su da inovacije nisu na tržištu duže od dvije godine i da predstavljaju stvarnu dodanu vrijednost korisnicima jer poboljšavaju preradu, pojednostavuju rukovanje i smanjuju troškove materijala. Vodilo se računa o održivosti i energetskoj učinkovitosti.

Članovi međunarodnog ocjenjivačkog suda bili su:

- Robin Anson, predsjednik Uredničkog odbora Textiles Intelligence,
- Profesor Hartmut Rödel, Tehničko sveučilište u Dresdenu
- Jürgen Brecht, direktor Tehničkog razvoja i upravljanja proizvodnjom u Clothing Marc Cain
- Jeremy Long, direktor razvoja odjeće i globalnih poslovanja, Adidas Group.

Inovacije će se moći vidjeti na sajmu Texprocess. Službena dodjela nagrada će također biti na sajmu.

Texprocess Navigator – Smartphone App s mnogobrojnim funkcijama

Daljnje optimirane online usluge – glavne teme, traženje izlagača, besplatni W-LAN, društveni mediji

Glavne teme na internetskoj stranici, digitalno traženje izlagača, besplatni W-LAN i društveni mediji - Frankfurtski sajam je značajno proširio svoju online informatičku ponudu za posjetitelje, izlagače i novinare povodom sajma Texprocess 2013.

Texprocess Navigator - Smartphone App za međunarodni sajam prerade tekstilnih i fleksibilnih materijala može se dobiti besplatno u App Store i na Google Play. Novost je i direktno uključivanje Techtextila na startnom ekranu koji se održava paralelno od 11. do 13. lipnja. Korisnik se može tako direktno prebacivati s jednog sajma na drugi. Osim toga, posjetitelj Texprocessa može prvi put na Texprocess App dobiti pregled događanja na oba sajma. Texprocess Navigator sadrži i traženje izlagača i proizvoda, interaktivni plan izložbenog prostora, aktualne vijesti s Twitter kanala i tiska kao i traženje kolega i prijatelja.

Povodom sajma Texprocess 2013 značajno je proširena daljnja online ponuda. Rubrika "Glavne teme" na službenoj web stranici sajma www.texprocess.com obuhvaćaju aktualne trendove struke u područjima informatičke tehnologije, nabave i tehnolo-